

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

Art. 5. Eius quæ mente persicitur orationis, omnia genera complexu[m]
esse Ignatium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

sius quam conueniat sentiendo, omnesque quæ fortè occurrerent offensiones commodè declinando. Nempe qui eos impulit spiritus, ille idem huius nostri sensum excitat.

Vides amice lector, quam sensum eò quoq; gradum fecerimus, vt iam tibi pateat, hæc esse illam ipsam viam, qua sensum Scripturarum aperit Deus, iis quos ad hanc spiritus discretionem vocarit, & quorū conditioni & statui vtile & decorum fuerit. Quod ego adiunxerim, vt hoc dono nihil aliud intelligere me profitear, quam donum aliquod, quo faciliè è sacris Literis tantū percipiunt, quantum ad suæ deuotionis exercitationem, piamq; sacrorum librorum lectitationem, pensique diurni in diuino officio per solutionem opus erat. Vt enim plus aliquid concedam, non faciliè adducar, cum videam viros ipsos sanctissimos, Basilium, Hieronymum, Augustinum, Gregorium, Bernardum, Thomam Aquinatem, oratione & cõtēplatione mirabiles, Doctoresq; in Ecclesia Dei positos, absolutam sibi sacrarum Literarū intelligentiā numquā arrogasse. Et sanè si rem ipsam cõsulamus, nihil vñquā dignius ab iis in hoc genere factitatū reperiemus.

Sed omittere nõ possum, quin moneam cauere sibi debere quemlibet, quæ diuina bonitas his deuotionis cognitionisq; luminibus subinde exornet, ne vel non satis agnoscat donum, vel agnoscens sibi nõnumquam in suis sensibus nimium placeat, & licet se minimis indignū, non tamen continuò eximios reputet, multoque minùs vt eximios referat. Possem exempla referre, sed absit vt quos ex animo propter summas virtutes veneror, de eorum apud alios existimatione, ob leuem & humanam incogitantiam, quidquam detrahā.

Art. 5. Eius qua mente perficitur orationis omnia genera complexum fuisse Ignatium.

Quatuor orationis genera posuimus, extra quæ aliud nullum reperiri credo, & satis probat ea quam c. 2. secuti sumus adhæc ipsa vestiganda diuisio. Ergo singillatim singula percurramus.

De applicatione quidem sensuum, nemini suboriri debet dubitatio, qui modò sciuerit, & eam totam, & nomen ipsum Ignatiani esse adinuenti.

De consideratione dixi, eius præcepta omnia eadē quæ meditationis ratiocinantis esset, præterea ei quoq; dirigendæ inseruīt *examen* quod generale vocat, & modus orandi in præcepta atque de *potentijs animæ*. Quippe in præceptis expēdendum soler cõmendari, quid præcipiatur aut veretur, quam iustè, & ex ratione, quam graue sit peccatū quo contra venit, (omitto quam sæpè lapsi sumus) qua ratione eius cauere violationem, iussioni obsequi melius poterimus. At de facultatibus animæ, quid vnaquæque sit, quam necessaria & opportuna, cur & in quos vsus data, & denique (prætermitto quomodo simus vsi) quam rectè & ex ratione, ea in posterum simus vsuri. Quæ obseruationes, quantum ad omnem

considerationem valeant patet. Quod ad me tamen attinet, nihil vsquam pure considerari, nihil ad omnem prudentiam docendam dirigendamque efficacius, primo illo quod B. Pater ponit *fundamento*; quod, si ad plenum intelligatur, existimo solum satis esse, ad quamcumque (si modò res controuersæ notæ fuerint) considerationem, & deliberationem ritè & ex ratione concludendam: neque vnquam vllam ab eo quod oportuit aberrationem video, quin ex eo sit certa, quòd alicundè sit contra eius fundamenti præscripta peccatum.

De meditatione verò quid attinet dicere, cum eam totam perfectissimè suis omnibus partibus instruxerit? atque vt omittam quam accuratè docuerit, & quomodo ante illam parandus animus, & quæ feligenda materia, quantum in eamet præstet indicemus. Tres quippe meditationis partes dici possunt. Prima est ingressus in orationem. Secunda, ratiocinatio, ipsumque quodammodo orationis corpus. Tertia, cum iam expressus est affectus inflammator, iucundèque fluens meditatio, in contemplationis quietem molliter assurgit.

Ingressus in orationem præludijs continetur, omninoque ad iritandam meditandi appetentiam, deliciasque gustandas, plurimum faciunt. Totus verò præludiorum instructus & apparatus, à B. Patre profuxit.

Ratiocinandi verò methodum, totam illam quam fusiùs recensuimus à 9. ad 14. caput, abs illo non adumbratam tantum, sed sensim expressam præformatamque reperio. Poterit autem quiuis illud obseruare, ex illis quæ *primo exercitio*, vt inquit, *secundùm tres animæ potentias* traduntur. Quibus deinde, vbi ad alteram hebdomadem ventum est, personas, verba, opera, quasi iam profectionibus adiungit, sed & his alia vbi *de cæna Domini*, iterumque alia superaddit cum ad *resurrectionem* peruenit. Ratiocinationes autem apostrophis & exclamationibus illustres, quasque magnopere commendauit, planissimè docet exercitio secundo, exclamans ad omnes creaturas, cælum, solem, lunam, sidera, ipsaque elementa, cuncta animantium genera, terræ germina, Sanctos denique & Angelos. Illudque tam eximium exemplum tradidisse satis fuit, vt eos qui *sine intellectu non essent* ad eiusdem imitationem permoueret.

Colloqui denique nomen, & eius in meditando vsus à B. Patre est exortus, parique qua cetera, diligentia & cura excultus. Primò, quippe eius formam & præceptiones ad finem *primo exercitij* tradit, tum paulò amplius in ipso *tertio*: inde in *contemplatione regni Iesu Christi*: in illis quoque quæ de *incarnatione*, de *uicibus*: ac latius vbi de *cæna vltima*, & denique in *contemplatione ad amorem spiritualium excitandum*. licet enim colloquijs in meditatione vtamur, & ad meditationem referantur, plurimum tamen de contemplatione participant, & docuimus vtilius esse, si hæc orandi genera misceantur.

Superest quartum orationis genus, contemplatio; de qua cap. 18. diximus, & ex ijs quæ tum attulimus, planissimeque è B. Patris doctrina hauimus, satis superque confirmatum reliquimus, ab eo nobis contemplandi quoque formam

traditam: restat vt addamus tantum ab eo fuisse præscriptum, quantum satis sit, vt ad summa veniatur. Expediit quippe vt filij quam copiosum illis patrimonium obigerit agnoscant, & eius fertilitate cognita, tali parente, taliq; cultura, non indecoros fructus proferant.

Imperfectiorem quandam, & perfectiorem alteram contemplationem eo loco dixi. Iam perfectioris, hoc est eius, quæ vnico clarissimæ in mente lucis radio, summas res intrinetur, duplex est, quod ad ipsam lucem attinet, modus vnus, quo impressa intimius abs Angelis specie, forma & similitudine aliqua, mentis acies quodammodo exacuitur, penitusq; in abstrusorem antè veritatem penetrat, quasi si illud ipsum cerneret, ad cuius intellectum mens prius quasi cæca palpabat. Alter modus est quando nulla specie, forma, vel similitudine obiecta, purissimo diuinoq; lucis radio, mens illustratur & assurgit, summasq; rerum cellissimarum veritates, iudicia, sapientiam, bonitatem, perfectiones Dei opt. max. limpidißimo quodam lumine contemplatur. Atqui hoc vtrumque iam antè art. 4. ex B. Patris doctrina explanauimus.

Iterum aliaratione duplex est, si facultates animæ quibus peragitur, consideremus: namque in contemplatione, vel dominatur affectus, vel intellectus, & hic quidem, quando is qui contemplatur, in perfectionum admirabilitate, veritate, & natura cogitanda defixus hæret, at voluntas in contemplatione dominatur, cum aliquo affectu vehementiore quasi lauciata, nequit satis, illa eadem voluens reuoluenq; satiari. Sed hoc ipsum ex antè dictis patet.

Denique si energiæ & impulsus in contemplatione detinentis, modum spectemus, sic quoque bifariam diuiditur: vna vt sit, in qua diuinæ gratiæ vis sese latentius insinuat, occultè excitans, & lumina intellectui subministrans, vt vires & conatum ipse suum ad contemplandum exerat: Altera verò, in qua præcipuæ & potissimæ sunt partes Dei, gratia sua excitantis, mouentis, agentis, illustrantis, & quaquaersum ducentis, ac blandissima consolatione demulcentis. Hoc est quod *patri diuina*, quod cellissimum perfectionis apicem dicunt: neque sic debet intelligi quasi languente otio mens correpta nihil agat, sed quod Dei, non hominis sit, quod ibi dignissimum est & nobilissimum; cui tamen assentitur & acquiescit homo, præstantissimo amoris & gratitudinis in Deum intentus, intentus exuendo seipso, & Deo induendo. Sed profectò, & hoc ipsum, eodem superiore articulo 4. ex B. Patre explanauimus, & in tertio id in *vnitua* via doceri, & S. Patris doctrinam eò perfectissimè ducere probauimus. Quare ex dictis omnino certum demonstratumq; relinquemus, nihil esse in oratione mentis tam perfectum, quin ad illud suos & alios quosuis, atque adeò per libellum *Exercitiorum* manu duxerit B. Ignatius.